

5. jun. 1830

FAKTA

Dato:

5. jun. 1830

Sidetal:

Dagbog A, side 4 verso-7 verso samt 8 verso-9 recto

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

H.C. Andersen

Jens Budtz

Frans Fulling

Maren Svinth Lindahl, f. Olsdatter

Fritz Verner Rosenkrantz

Holger Rosenkrantz

Sophie Benedicte Rosenkrantz, f.

Bülöw

Andreas Rydell

O.J. Schmidt

Walter Scott

Trykt udgave:

Georg Nygaard: "Maleren Martinus Rørbyes Rejsedagbog 1830", København 1930, s. 18-21 (med udeladelse af 10 linjer)

TRANSSKRPTION

Den 5te.

Her Fullings¹ Regning for mit Ophold hos ham fandt jeg over al Maade billig, ikke saa billigt fandt jeg mig i at sætte mig paa Vognen næsten i et lige saa slet Veir som igaar Aftes; dog, jeg opdagede til min store Glæde en Fodpose og et Par Kapper som Fru Lindahl² havde efterladt mig, og indhyllet i disse gode Sager •5 verso• tilbagelagt vi, i en næsten uafbrudt Taage og Regn en ellers smuk Vei til Rosenholm. Jeg var paa disse 3 Mille i en ikke ringe Forlegenhed om hvorledes jeg bedst kunne faae denne interessante Bygning at see, da jeg just ei befandt mig saa vel, at jeg kunne saa ganske lade min Tunge bane mig Vei. – At benytte mig af den unge Brodersøns Invitation³ syntes mig en noget liden Grund; dog jeg erindrede mig at han tillige havde anført Forpagteren som en Ven af ham; og til denne var det jeg tog min Tilflugt efter at jeg forgjæves havde anholdt hos Degnen i den nærliggende Landsbye om at modtage Hestene paa nogle Timer. Han var alligevel paa en Maade undskyldt da jeg [overstreget: ikke] troer han havde hverken Plads eller Æde. – Altsaa jeg kjørte med et Slags Dristighed los paa Gaarden, dog for i muligt Tilfælde at være sikret et anstændigt Tilbagetog lod jeg Kusken holde i Allen og tiltraate selv mit Speidertog. – Da jeg var kommen igjennem den forreste Port fandt jeg paa højre Side et Værelse, hvor en Deel Jydinder vare beskæftigede med •5 recto• at gjøre Malkebøtterne rene; da det angik Mælk saa ansaa jeg det for et god Varsel og spurgte raskt efter Forpagteren⁴ i hvem jeg traf en temelig ung Mand som lod til at være en god og betænksom Landmand. Efter at jeg havde rygtet mig Ærinde hvori jeg ikke undlod at beraabe mig paa den unge Dragonofficer,³ samt hvor ondt det gjorde mig og hvor skamfuld jeg var over at foruleilige ham, anholdt jeg uden videre om et Sted til at udhvile mig en Times Tid, da jeg endnu virkelig befandt mig ilde, og blev strax af ham anviist et Værelse, hvor jeg tilbragte en just ikke rolig Time i en temmelig kort Seng. Da jeg igjen traadte ind til Fussles⁵ sagde han mig at han havde underrettet Baron⁶ om min Ankomst, og et Øjeblik efter saa jeg en gammel Mand med et virkeligt ærværdigt Udvortes i en gammel Frakke komme over fra Slottet til Forpagterboligen. Idet han traate ind i Stuen formeldte jeg ham min Compliment samt min Hilsen til ham fra hans Brodersøn •6 recto• og blev strax inviteret til at bese Slottet og alle Herligheder samt ikke at forlade Stedet ude først at have tilbragt Middagen med hans Familie. Da Forpagteren ikke vilde lade mig gaae førend jeg havde drukket Kaffe maatte jeg vel finde mig deri omendskjøndt jeg tænkte paa de bedrøvelige Følger en saa stor Kop Kaffe kunde have for mig. Baron⁶ plaserede mig da vi først havde naaet Haven imellem sig og Hr Pastor Beck⁷ til Sødebye, som imidlertid var kommen til og i dette Optog besaa vi og raisonerede over Haven og en Deel af Skoven. Da dette var bestilt sagde jeg Farvel til Forpagteren som skulde reise til Aarhus med hans lille tykke men ganske

nette Kone for at see Konge-Stadsen⁸ som den blev kaldet, og blev [jeg] derpaa af Baronen anbefalet et ikke ilde Sted til at oversee Slottet, som imponerede mig meget ved sin vel conserverede gammel-tydske Bygningsstil. Efter at jeg i et meget koldt og raat Veir havde fuldført en lille Tegning, blev jeg af den Gamle vist omkring i •6 verso• det Indre som jeg til min Forundring fandt fuldkommen at svare til det Ydre paa nogle enkelte Møbler nær, som Tiden vel havde gjort nødvendig. Først traadte vi ind i en stor Riddersal hvor helle det adelige Register paraderede i noget udslitte Rammer men som gjorde sin gode Virkning og efter at have gennemgaaet alle disse stolte Forfædre, og beseet de andre Værelser, hvoraf en Deel er betrukne med Gobelins-Tapeter, blev ogsaa adskillige Couriosa, hvoriblandt Fruens Værelse med levende Fugle, mig foreviist; til Slutningen blev jeg ført ned af den store Trappe til Gaarden og igjennem et Huugehuus, som i ældre Tider havde tjent til Vestibule, ind i den forfaldne og meget lave Kirke, hvor Intet egentlig var mærkeligt, derimod havde Sacerstiet som befandt sig i et af de runde Hiørnetaarne et ganske net Loft i Form af en Stjerne dannet ved Vælvinger. En gammel Tjener en Person fra W. Scoth's⁹ Romaner kom at melde at der var serveret, hvorpaa vi traate •7 recto• ind i Spiiseværelset, hvor der stod et meget langt Bord, som da Familien ikke var samlet for en Deel blev tomt. Baronen fortalte ved denne Lejlighed at han endnu havde 11 Børn levende men som Baronessen¹⁰ berigtigede til 12 da hun bemærkede at hendes Mand sædvanlig ikke lod det komme an paa et Par mere eller mindre. Hun var forresten en meget artig Kone som ei ugjerne saae at man kaldte hende Frue Baronese. Hendes ældste Datter syntes at have lidt [noget] tilbage i [hendes] Væsen fra Opholdet i Kjøbenhavn og havde for mig ogsaa nogen Lighed med Frøken C Bertaut;¹¹ en ung Pige næsten paa samme Alder, som sad længere nede ved Bordet lente ikke at lade [gøre] hendes smukke brune Øjne gjældende; Pastoren var ikke af mange Ord hvorfor som en Følge vi andre hele Tiden pasierede i et Væk, og jeg ved denne Leilighed fik at vide at Godserne bleve administrerede og at Baronen selv var 1ste Administrator. Da jeg saaledes havde tilbragt nogle Timer imellem disse mig ganske fremede Mennesker tog jeg Afsked for endnu inden Aften •7 verso• at naae til Randers, og blev af Baronen og Baronessen inbuden til ikke at forglemme Rosenholm naar jeg engang igjen skulle komme der i Egnen. For ikke at tage Feil af den noget irsøme Vei fik jeg af Baronen en Rytter med som førte mig til Clausholm igjennem en Egn som afvexlede med Skove Sletter og store Udsigte. Vi kom forbi nogle Vandmøller som havde meget smukke Beliggenheder og jeg tror virkelig at kune have tilbragt nogen Tid ret behagelig og nyttigt i denne Egn. Clausholm fandt jeg ikke at svare til min Forventning, hvorfor jeg ogsaa efter at Hestene havde udvilet lidet fortsatte Veien til Randers hvor jeg ankom Kl 7 i temmelig smukt Veir. Jeg havde denne hele Dag befundet mig ilde og først efter at have udvilet lidet blev jeg af Andersen¹² vist

omkring i Byen som just ikke har mange Seeværdigheder. Da A. var ankomet til Byen [før mig] havde han haft Leilighed til at besee det Indre af Kirken med nogle faae andre Ting som ikke skal have •8 verso• meget at betyde. Det Ydre af Kirken var [er] meget propert og pænt, den er ligesom Aarhus Kirker rød med vide Furer, forresten har den et Taarn som ogsaa synes at være afkortet ligesom de 3 Taarne paa Domkirken i A. I Randers og Omegn finder man en betydelig Deel Storke som med deres Knepren og med [overstreget: en eget] nogle Uglers Skrig udgjorde en snurrig Musik. Hospitalet synes ogsaa at have været en ældre Bygning, paa Endegavlen findes et Par malede ældre Vaabener som kunne være snurrige nok; dog mere gefalt mig en Dør paa Kirken hvor der var anbragt Basrelief af Bibelen. Allerede i Randers finder jeg mere kleinstetisch, da A og jeg flere Gange paa Gaden hørte Forundringer over vore stakkels grønne Huer. Den gamle Lazarus seer jeg har heer etableret sig som Kræmmer og nedladt sig i et Firma formodentlig ved fremmede Midler da Karlen jo som bekjendt var fattig. Om Morgenen før min Afreise aflagde jeg mit Kort hos Cartensen¹³, som var reist •9 recto• til Aarhus med Kamerjunker Lüticov.¹⁴ Paa Giestgivergaarden hos Rydel¹⁵ er temmelig dyrt og Her Giestgiveren synes ikke at bryde sig synderlig om at faae Gjæster. [Man siger, han har været Corsar.] Modtaget et Besøg af en Student Smidt¹⁶ som kom over med Dampbaaden paa samme Tid som jeg.

¹ Gæstgiver og vinhandler Frans Fulling.

² Maren Svinth Lindahl, f. Olsdatter, som havde stillet sin vogn til rådighed for Rørbye.

³ Rørbye var 3. juni blevet opfordret af Fritz Verner Rosenkrantz til at besøge dennes onkel på Rosenholm, baron Holger Rosenkrantz.

⁴ Jens Budtz.

⁵ Rørbye mener formodentlig Budtz.

⁶ Baron Holger Rosenkrantz.

⁷ Præsten i Søby hed dog ikke Beck, men Niels Jacob Schou (1771-1850), der senere samme år blev erstattet i embedet af Hans Frederik Gøtzsche (1796-1839).

⁸ Frederik VI ankom samme dag til Aarhus, hvor han blev til den 15. juni, hvorefter rejsen fortsatte til Randers og Aalborg.

⁹ Walter Scott.

¹⁰ Baronesse Sophie Benedicte Rosenkrantz, f. Bülow.

¹¹ Uidentificeret. Muligvis Bertouch.

¹² H.C. Andersen.

¹³ Uidentificeret, jvf. Cartensen.

¹⁴ Hans Helmuth Lüttichau.

¹⁵ Andreas Rydell.

¹⁶ O.J. Schmidt.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ind i Byens moralske, hvor der stod et meget
langt Bord, som de Sæmlede ikke var færdige for
at drikke blev tænt. Dermed fortæller mig den
Læge at han ender med at blive hængende
men som Lægen som har været al den da som
benedikt at færdig Mand som en lig i det
sammen og som al den mine alle mine. Som
var forresten en meget uelig Læge som en rigtig
og som at man vilde færdig den Læge. Som
af den Læge som at som ^{ikke} vilde i ^{den} Læge for
Læge: Læge og som som en og som
Læge med Læge (Læge), en mig lige usten
som som Læge som som Læge med Læge
Læge ikke at Læge færdig Læge som
Læge, Læge var ikke af mange Læge
som som Læge som Læge Læge Læge
og som med den Læge som at med at Læge
som som Læge Læge og at Læge som
var Læge. So som Læge som Læge
Læge Læge i Læge Læge Læge
Læge Læge Læge Læge Læge

[illegible]

[illegible]

[illegible]